

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 607

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
105 63, Αθήνα

Πληροφορίες: Δ. Ζαραλίδου

Τηλέφωνο: 210 3742079

Email: d.zaralidou@minfin.gr

Προς : Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Ήπειρος»

e-mail: infoipiros@mou.gr

epapanikolaou@mou.gr

stsitouridou@mou.gr

thanmand@mou.gr

ΘΕΜΑ: Διατύπωση γνώμης σχετικά με την Πρόσκληση με τίτλο «Δράσεις για την συμμετοχή των ΑμεΑ στην κοινωνική ζωή στην Περιφέρεια Ηπείρου»

Σχέτ: Το από 12-05-2026 απεσταλμένο ηλεκτρονικό μήνυμά σας και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα (Α.Π. εισ. ΥΠΕΘΟΟ 74389/ΕΥΚΕ-ΧΕ 607/12-05-2026).

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, στο οποίο επισυνάπτονται

- 1ο. Το με Α.Π. 1096/12-05-2026 έγγραφό σας με θέμα «Διατύπωση γνώμης για έκδοση Πρόσκλησης για την υποβολή προτάσεων στο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027»
 - 2ο. Το σχέδιο Πρόσκλησης με Κωδικό ΗΠ-078, Α/Α ΟΠΣ 23328 και με τίτλο «Δράσεις για την συμμετοχή των ΑμεΑ στην κοινωνική ζωή στην Περιφέρεια Ηπείρου»,
- η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος», ζητά την άποψη της ΕΥΚΕ-ΧΕ, αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων του ανωτέρω σχεδίου Πρόσκλησης.

Λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνονται τα εξής:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελίδα 1 από 11

1. Στην υποβληθείσα Πρόσκληση το αντικείμενο του έργου περιγράφεται ως εξής: «Μέσω του συγκεκριμένου τύπου δράσης επιδιώκεται η στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία για την ίση συμμετοχή τους στην ενεργή κοινωνική ζωή. Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν συμβάλλουν στον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ (Πυλώνας IV «Συμμετοχή σε κάθε έκφανση της ζωής»/ Στόχος «Συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή, την ψυχαγωγία, τον ελεύθερο χρόνο και τον αθλητισμό»), ενώ είναι σύμφωνες με και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Άτομα με Αναπηρία.

Στόχος είναι η ενίσχυση του ρόλου και των υπηρεσιών που προσφέρονται σε άτομα με αναπηρία, ή ατόμων με χρόνιες/σπάνιες παθήσεις, με την ανάπτυξη δράσεων δημιουργικότητας, κοινωνικοποίησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης, τόσο των ενηλίκων όσο και των ανηλίκων ΑΜΕΑ, μέσω της χρηματοδοτικής στήριξής τους με την παροχή προπληρωμένων καρτών – vouchers για τη συμμετοχή τους σε αθλητικές, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές κ.α. δραστηριότητες.

Η δράση θα υλοποιηθεί μέσω ανοικτής διαδικασίας (σύμφωνα με τον Ν.4412/2016 όπως ισχύει) και περιλαμβάνει:

Α. Παροχή υπηρεσιών χαρτογράφησης και προβολή της δράσης:

- την χαρτογράφηση του πληθυσμού των Ατόμων με Αναπηρία (της ομάδας δυνητικών ωφελοúμενων) και τη δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου δυνητικά ωφελοúμενων ατόμων με αναπηρία που διαβιούν στην Περιφέρεια Ηπείρου. Η χαρτογράφηση των αναγκών των δυνητικών ωφελοúμενων θα γίνεται μέσω ψηφιακής αίτησης (όπως κατάλληλα έχει διαμορφωθεί από το Δικαιούχο) του ωφελοúμενου και θα υποβάλλεται μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος του Δικαιούχου, - τη διαχείριση - επεξεργασία των αιτήσεων και τη διάγνωση των αναγκών των δυνητικά ωφελοúμενων σε τομείς που αφορούν αθλητικές (γυμναστήρια και αθλητικούς συλλόγους), καλλιτεχνικές (ωδεία, χορός, ζωγραφική, χειροτεχνίες κλπ), πολιτιστικές (θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, όπερα κλπ), ψυχαγωγικές δραστηριότητες (εκδρομές με συλλόγους κ.α.), εκπαίδευσης (ψηφιακές δεξιότητες ή/και άλλα επαγγελματικά προσόντα), αλλά και την παροχή υπηρεσιών υγείας (λογοθεραπεία, εργοθεραπεία και φυσιοθεραπεία) και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης μέσω εξατομικευμένης συμβουλευτικής.

- την διοργάνωση εκδηλώσεων και λοιπές υποστηρικτικές υπηρεσίες, με στόχο την ενημέρωση κι ευαισθητοποίηση της ομάδας στόχου, αλλά και την προβολή και υλοποίηση της δράσης.

- την καταγραφή όλων των δομών υποστήριξης ΑΜΕΑ σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και την υλοποίηση ενεργειών δικτύωσης αυτών με άλλους φορείς (πχ Κέντρα Κοινότητας), για το συντονισμό των δράσεων και την ανάδειξη των βέλτιστων πρακτικών υποστήριξης των ΑΜΕΑ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

B. Έκδοση και διαχείριση προπληρωμένων καρτών-vouchers:

- την διαμόρφωση κριτηρίων επιλογής ωφελουμένων που θα μπορούν να αξιοποιήσουν τα vouchers. Τα επιμέρους κριτήρια επιλογής ωφελούμενων θα συγκεκριμενοποιηθούν από το Δικαιούχο μετά την χαρτογράφηση των ωφελούμενων και θα εγκριθούν από την ΕΥΔ του Προγράμματος Ήπειρος,
- την επιλογή των ωφελουμένων (έως 1.000), βάσει του εγκεκριμένου συστήματος μοριοδότησης και των ψηφιακά υποβεβλημένων αιτήσεων των δυνητικά ωφελούμενων. Οι έλεγχοι και οι διασταυρώσεις, όπου είναι δυνατόν, γίνονται με χρήση των διεπαφών που παρέχονται από το Κέντρο Διαλειτουργικότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
- την έκδοση μαγνητικών καρτών (τύπου prepaid σε μορφή φυσική ή ψηφιακή) για τους ωφελούμενους,
- την αποστολή των καρτών στους ωφελούμενους,
- την άμεση ενεργοποίηση (ή ακύρωση των καρτών),
- την φόρτιση (πίστωση) των καρτών περιοδικά με το αναλογούν ποσό, έως 1.000 €/έτος για 3 έτη, σύμφωνα με τις κατηγορίες των παρεχόμενων υπηρεσιών που θα απολαμβάνει κάθε ωφελούμενος. Οι κατηγορίες των παρεχόμενων υπηρεσιών θα συγκεκριμενοποιηθούν μετά την χαρτογράφηση των αναγκών των ωφελούμενων,
- την διάθεση Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης και Πληροφόρησης Προπληρωμένων, Επαναφορτιζόμενων, Ηλεκτρονικών καρτών, με πλήρη πρόσβαση στην κίνηση/ιστορικό κάθε κάρτας,
- την έκδοση οδηγιών χρήσης προπληρωμένων μαγνητικών καρτών προς τους δικαιούχους,
- τη δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου φορέων/επιχειρήσεων που θα παρέχουν τις υπηρεσίες στους ωφελούμενους, μέσω ανοιχτής Πρόσκλησης και την κατηγοριοποίηση αυτών ανά κατηγορία παρεχόμενων υπηρεσιών,
- τον προσδιορισμό, μέσω μεθοδολογίας τεκμηρίωσης, του ανώτατου κόστους ανά κατηγορία παρεχόμενης υπηρεσίας,
- την υποβολή Εκθέσεων Υλοποίησης.

Ωφελούμενοι της δράσης είναι τα άτομα με αναπηρία και ειδικότερα όσοι διαθέτουν:

- Αντίγραφο Πιστοποίησης Αναπηρίας σε ισχύ από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) του Ηλεκτρονικού Εθνικού Παρόχου Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) με διάρκεια ισχύος και ποσοστό αναπηρίας
- Ή Ηλεκτρονική Κάρτα Αναπηρίας μέσω του gov.wallet

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 'Η Αντίγραφο της αίτησης του δικαιούχου προς το ΚΕ.Π.Α. για νέα γνωμάτευση στην οποία να αναγράφεται η αναπηρία και το ποσοστό αυτής
 - 'Η Αντίγραφο Πιστοποίησης Αναπηρίας από τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές, Στρατού (Α.Σ.Υ. Ε.), Ναυτικού (Α.Ν.Υ. Ε.), Αεροπορίας (Α.Α.Υ.Ε.), Ελληνικής Αστυνομίας και Πυροσβεστικού Σώματος
 - 'Η Αντίγραφο Απόφασης Χορήγησης Σύνταξης, όπου αναφέρεται το ποσοστό Αναπηρίας
- Η δράση αφορά την παρακολούθηση & τον συντονισμό των δράσεων κοινωνικής ένταξης, σύμφωνα & με την ΕΣΚΕ 21-27. Η δράση είναι συμβατή με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας 2021-2027».

Δυνητικός Δικαιούχος της Πράξης είναι η Περιφέρεια Ηπείρου, Δ/νση Κοινωνικής Μέρимνας

Ο **προϋπολογισμός** της Πρόσκλησης ανέρχεται σε **1.000.000,00 €**.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΣΛΕΕ) ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές». Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελίδα 4 από 11

3. Σύμφωνα με την περιγραφή του αντικείμενου στο υπό εξέταση σχέδιο Πρόσκλησης, από την άποψη των κανόνων κρατικών ενισχύσεων, πιθανόν να τίθενται ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, στον βαθμό που οι δράσεις που περιλαμβάνει μπορεί να χαρακτηριστούν ως οικονομική δραστηριότητα και εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ. Προκειμένου να καθοριστεί εάν οι ανωτέρω δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της Πρόσκλησης ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:

- 1)** Χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
- 2)** Χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
- 3)** Επιλεκτική ενίσχυση προς ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής
- 4)** Νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού και του ενδοενοσιακού εμπορίου.

Η σωρευτική πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων είναι αναγκαίο να εξεταστεί σε επίπεδο

- i.** Δικαιούχου,
- ii.** Τυχόν Αναδόχων,
- iii.** Ωφελομένων-ληπτών των υπηρεσιών και
- iv.** Εμπλεκόμενων ωφελομένων επιχειρήσεων.

I. Όσον αφορά τον Δικαιούχο, για να διασφαλιστεί η μη χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος ως προς αυτόν, η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, βάσει τιμών αγοράς. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στον εκάστοτε Δικαιούχο καθ' οιονδήποτε τρόπο, να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό, π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος και δεν πρέπει να συνεπάγεται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας του Δικαιούχου, που έχει υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

Στην περιγραφή του αντικείμενου του έργου του υπό εξέταση σχεδίου Πρόσκλησης αναφέρεται ότι, *η δράση θα υλοποιηθεί μέσω ανοικτής διαδικασίας (σύμφωνα με τον Ν.4412/2016 όπως ισχύει).*

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελίδα 5 από 11

Επομένως εφόσον το σύνολο της δαπάνης του έργου υλοποιηθεί μέσω Αναδόχων οι οποίοι θα επιλεγούν μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού) και ο Δικαιούχος δεν παρακρατεί κανένα ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη, προμήθεια εξοπλισμού ή άλλες δαπάνες), τότε δεν εκπληρώνεται η προϋπόθεση (2) που αφορά τη χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν προκύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων για τον Δικαιούχο.

Στην περίπτωση όμως που ο Δικαιούχος παρακρατεί μέρος των πόρων, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής του μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ.

II. Όσον αφορά τους Αναδόχους, κατά ακολουθία των ανωτέρω, εφόσον για την παροχή των υπηρεσιών του υπό εξέταση έργου, επιλεγούν μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας, τότε δεν εκπληρώνεται ούτε και για τους Αναδόχους η προϋπόθεση (2) που αφορά τη χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν προκύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων για τους Αναδόχους.

III. Αναφορικά με τις ωφελούμενες επιχειρήσεις, στις οποίες δύναται να εξαργυρώσουν τα (voucher) τα ωφελούμενα ΑμεΑ, προκειμένου να μην τίθεται ζήτημα επιλεκτικής μεταχείρισης και οικονομικού πλεονεκτήματος, και άρα και πιθανότητα ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης, υπέρ των έμμεσα ωφελούμενων παρόχων των υπηρεσιών, θα πρέπει αφενός να μπορούν τα ωφελούμενα ΑμεΑ να απευθυνθούν σε οποιαδήποτε επιχείρηση επιθυμούν που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες πολιτισμού, αθλητισμού και ψυχαγωγίας εντός της Περιφέρειάς Ηπείρου.

Ως εκ τούτου, «η ανοιχτή Πρόσκληση» που αναφέρεται στο υπό εξέταση σχέδιο Πρόσκλησης προς τους φορείς/επιχειρήσεις που θα παρέχουν τις υπηρεσίες στα ωφελούμενα ΑμεΑ για τη δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου και την κατηγοριοποίηση των φορέων/επιχειρήσεων ανά

κατηγορία παρεχόμενων υπηρεσιών, πρέπει **να απευθυνθεί προς όλες τις σχετικές επιχειρήσεις**, να δοθεί πρόσβαση επί ίσοις όροις και δυνατότητα συμμετοχής χωρίς διακρίσεις στο δίκτυο συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, στις οποίες τα ωφελούμενα ΑμεΑ της δράσης δύναται να εξαργυρώσουν τις προπληρωμένες κάρτες) και να διασφαλισθεί ότι η αμοιβή της επιχείρησης που θα καταβάλλεται μέσω του voucher δεν υπερβαίνει τη συνήθη αμοιβή της αγοράς για τις εκάστοτε παρεχόμενες υπηρεσίες.

Σε κάθε περίπτωση, και εάν ακόμη θεωρηθεί ότι η εν λόγω αμοιβή των επιχειρήσεων συνιστά κρατική ενίσχυση, **η σχετική δαπάνη μπορεί να καταστεί ως συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831** της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ.

IV. Ως προς τα **άμεσα ωφελούμενα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ)**, στα οποία χορηγείται η οικονομική ενίσχυση μέσω επιταγών στήριξης (Vouchers – προπληρωμένων καρτών), δεν προκύπτει ζήτημα κρατικής ενίσχυσης, εφόσον αποτελούν φυσικά πρόσωπα που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα.

- 4.** Επισημαίνεται ότι, **στο σημείο 196 της Ανακοίνωσης** της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01), αναφέρεται: «*Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης*».

Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε κάποιες περιπτώσεις έχει κρίνει ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων, **ορισμένες δραστηριότητες είχαν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και, κατά συνέπεια, δεν επηρέαζαν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών** λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

- α) η δραστηριότητα του Δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε **περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής** εντός ενός κράτους μέλους,
- β) η δραστηριότητα εκτιμάται ότι είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, καθώς τα παρεχόμενα **αγαθά και υπηρεσίες απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό**,

γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει **αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές**, καθώς δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.

Η Επιτροπή, όπως προκύπτει από την πρακτική της, για να τεκμηριώσει ότι συντρέχουν τα παραπάνω κριτήρια, εξετάζει, συνεκτιμά και αξιολογεί ορισμένες παραμέτρους, τις οποίες σταθμίζει συνολικά, ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης. Προκειμένου να αξιολογήσει **εάν, στην περίπτωση της κρατικής χρηματοδότησης μιας δραστηριότητας, συντρέχουν τα προαναφερθέντα κριτήρια, οπότε δεν επηρεάζεται το ενδοκοινοτικό εμπόριο**, η Επιτροπή έχει εξετάσει τις παρακάτω παραμέτρους:

- Την περιορισμένη περιοχή εντός του κράτους μέλους όπου δραστηριοποιείται η επιχείρηση και τον μικρό πληθυσμό της περιοχής αυτής (εν προκειμένω, ποια περιοχή θα καλύπτει το έργο και ο πληθυσμός αυτής).
- Αν η δραστηριότητα του Δικαιούχου απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς πελάτες, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (π.χ. γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη.
- Τον σκοπό του μέτρου που πρέπει να είναι άλλος από την αύξηση των δραστηριοτήτων του Δικαιούχου (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη).
- Τυχόν ενδείξεις για ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες/προϊόντα.
- Την κατάσταση της σχετικής αγοράς εν γένει (τοπική και όχι διεθνής) τόσο για τον Δικαιούχο όσο και για τους ανταγωνιστές του και την κατάσταση του δικαιούχου (κύκλος εργασιών, δυναμικότητα υποδομών, μερίδιο αγοράς).
- Το χαμηλό ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

Ωστόσο, **σύμφωνα με τα σημεία 189-192 της ως άνω Ανακοίνωσης**, όταν ένα πλεονέκτημα χορηγείται σε επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό, καταρχάς θεωρείται ότι νοθεύει τον ανταγωνισμό και ότι είναι ικανό να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, ακόμη και όταν η επιχείρηση παρέχει μόνον τοπικές ή περιφερειακές υπηρεσίες και δεν παρέχει καμία υπηρεσία εκτός της χώρας προέλευσης (π.χ. ψυχαγωγικές,

πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, προγράμματα εκπαίδευσης, υποστήριξης και συμβουλευτικής των οικογενειών ή/και των φροντιστών κ.λπ.), καθώς επιχειρήσεις άλλων κρατών-μελών θα μπορούσαν ενδεχομένως να ενδιαφερθούν να παράσχουν αυτές τις τοπικές υπηρεσίες (και μέσω του δικαιώματος εγκατάστασης).

Επομένως, **ο τοπικός χαρακτήρας ενός μέτρου κρατικής χρηματοδότησης προς μία επιχείρηση**, εάν μπορεί με βάση τις προβλέψιμες συνέπειές του, να επηρεάσει τις ενδοενοσιακές συναλλαγές, **αξιολογείται κάθε φορά ad hoc**, προκειμένου να διευκρινιστεί εάν η χρηματοδότηση αποτελεί κρατική ενίσχυση, τηρουμένης πάντα της υποχρέωσης μη χρησιμοποίησης των πάγιων στοιχείων για άσκηση οικονομικής δραστηριότητας έως το πέρας της οικονομικής ζωής τους.

Ειδάλλως, εάν προκύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, όπως προαναφέρθηκε, **η σχετική δαπάνη μπορεί να καταστεί ως συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831** της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

5. Σύμφωνα με την περιγραφή του αντικειμένου της υπό εξέταση Πρόσκλησης και προκειμένου να καθοριστεί εκ των προτέρων με ασφάλεια, εάν οι Πράξεις που πρόκειται να υποβληθούν ενέχουν ή όχι στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, στα «Έχοντας υπόψη» της Πρόσκλησης έχει καλυφθεί επαρκώς το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων.

6. Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» του σχεδίου της Πρόσκλησης, στο τέλος της παραγράφου 3.4 να προστεθεί «και εφαρμόζονται με την επιφύλαξη τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».

7. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ιδίους ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία οι ανωτέρω Δικαιούχοι ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων **με συναφές αντικείμενο**, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των Πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

8. Υπενθυμίζεται ότι:

- ✓ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην **με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ 1162/27.10.2023 Εγκύκλιο** της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην Πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.

Επισημαίνεται ότι, οι Πράξεις που θα υποβληθούν θα αποσταλούν στην ΕΥΚΕ-ΧΕ, εφόσον η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι αποτελούν κρατική ενίσχυση και εντάσσονται στα αναφερόμενα ανωτέρω.

- ✓ Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε Πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί **με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ** (όπως ισχύει αναλογικά), αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της Πράξης.

Τονίζεται ότι, η οικεία ΕΥΔ διατηρεί την αρμοδιότητα ελέγχου της ορθότητας υπολογισμού των οικονομικών στοιχείων της χρηματοοικονομικής ανάλυσης καθώς και της επιλεξιμότητας των δαπανών των δράσεων της υπό αξιολόγηση Πράξης.

9. Επισημαίνεται ότι, μετά την αξιολόγηση των υποβληθεισών προτάσεων επί της Πρόσκλησης και εφόσον προσδιοριστεί το κατάλληλο πλαίσιο κανόνων κρατικών ενισχύσεων, στο οποίο εμπίπτει κάθε Πράξη, πρέπει να ληφθεί μέριμνα, ώστε να διασφαλισθεί **η τήρηση των όρων και προϋποθέσεων** που προκύπτουν από το ανωτέρω αναφερόμενο θεσμικό πλαίσιο. Σημειώνεται ότι η τήρηση των όρων και προϋποθέσεων πρέπει να ελέγχεται **τόσο κατά την αξιολόγηση των προτάσεων, όσο και κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης των Πράξεων.**

10. Τέλος, σημειώνεται ότι **η παρούσα γνωμοδότηση** επί της Πρόσκλησης με τίτλο «Δράσεις για την συμμετοχή των ΑμεΑ στην κοινωνική ζωή στην Περιφέρεια Ηπείρου» παρέχεται **στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ** και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία ΕΥΔ και **ειδικότερα στο περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων**, έγγραφο στο οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ-ΧΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της.

Εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της που εκφράζονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελίδα 11 από 11